

ฝากแผ่นดิน : บทประพันธ์เพลงเพื่อชาติ

For My Beloved Motherland : The Music Composition for the Nation

อชิมา พัฒนวีรางกุล¹

Achima Phattanawerangkul¹

สาระสังเขป

บทประพันธ์เพลง ฝากแผ่นดิน สำหรับผู้อ่านบทกวี นักร้องเมซโซโซปราโน และออร์เคสตรา พรรณนาเรื่องราวเกี่ยวกับทหารไทยคนหนึ่งปกป้องผืนแผ่นดินไทยด้วยชีวิต พร้อมถ่ายทอดมุมมองของคนในครอบครัวทหารต่อการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ในขณะที่เดียวกัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อันได้ก่อให้เกิดความเสียหายและความสูญเสียต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง

เพื่อให้บทประพันธ์เพลงสามารถที่จะเข้าถึงคนไทยทุกกลุ่มในสังคมได้ ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ในรูปแบบการอ่านบทกวีประกอบดนตรี อันจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของบทประพันธ์เพลงมากกว่าการฟังเครื่องดนตรีบรรเลงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีภาษามาอธิบายร่วมด้วย ผู้ประพันธ์ได้คัดเลือกบทกวีไทย “ฝากแผ่นดิน” ของ ก้องภพ รื่นศิริ มาร้อยเรียงประกอบดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นใหม่อย่างเป็นเนื้อเดียวกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประพันธ์เพลงที่มีการอ่านบทกวีประกอบดนตรีคือการสร้างดนตรีให้มีความไพเราะ กลมกลืน และสอดคล้องกับเนื้อหาของบทกวีอย่างเห็นภาพ โดยใช้เทคนิคการประพันธ์ต่าง ๆ เช่น เทคนิคการระบายสีเนื้อร้อง เทคนิคการปรับทำนอง และเทคนิคการคัดทำนอง นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของความเป็นไทยอีกด้วย โดยใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงร่วมสมัยมานำเสนอสำเนียงและลักษณะจังหวะของดนตรีไทยในแบบประยุกต์

บทประพันธ์เพลง ฝากแผ่นดิน ประกอบด้วย 5 องค์ เช่นเดียวกับบทกวี ฝากแผ่นดิน ได้แก่ องค์ที่ 1 คนดีที่จากไป องค์ที่ 2 ผืนของพ่อ องค์ที่ 3 ต้นกล้าของแม่ องค์ที่ 4 ผิงหัวใจ และองค์ที่ 5 ฝากแผ่นดิน บทประพันธ์เพลงใช้เวลาบรรเลงประมาณ 35 นาที

คำสำคัญ : บทกวี ; ดนตรี ; ออร์เคสตรา

SUMMARY

For My Beloved Motherland is intended for reciters, mezzo-soprano singers and orchestra. It depicts a soldier who defends his nation with his life and the family ensuring the loss of its beloved son, father and husband. At the same time, it reflects the division within the country, leading to ever-increasing conflicts between people on different sides. The infighting thus inflicts pain and suffering to citizen of the country.

I determined to make this composition accessible for all strata of Thai society. Thus, it is presented in the form of poetic music, which is the effective way to engage the audience with the text, not just the music. Lyrics from Gongbhoap Ruensiri's For My Beloved Motherland are accompanied by the music I compose. To make this poetic music effective, the music and the words must intertwine to make audience understand and feel the message of this composition. Various techniques are used to convey the poet's messages such as word painting, transformation, and quotation. In addition to blending Thailand's identity, harmonization and

¹ ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร์) อาจารย์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รับต้นฉบับ 2 ตุลาคม 2557 รับลงพิมพ์ 8 ธันวาคม 2557

contemporary composition techniques incorporating rhythm and accent of Thai music are also used in the composition.

There are five movements to For My Beloved Motherland. This is the same number of movement Gongbhoap Ruensiri's poem possesses. Respectively, the five movements are The Departed Good Soul (คนดีที่จากไป), Father's Dream (ฝันของพ่อ), Mother's Son (ต้นกล้าของแม่), In the Heart (ฝังหัวใจ) and Passing On (ฝากแผ่นดิน). For My Beloved Motherland runs for approximately 35 minutes.

Keywords : Music ; Poem ; Orchestra

บทนำ

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อชาติ เช่น ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ และในด้านที่ลดมาตรฐานและคุณภาพของประชาชน อันจะส่งผลกระทบยาวในการพัฒนาประเทศในอนาคต เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาสังคม ในฐานะคนไทยคนหนึ่ง ได้เล็งเห็นว่าคนไทยแต่ละคนควรมีหน้าที่ช่วยกันตามความสามารถของตนเพื่อพัฒนาประเทศชาติสำหรับผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นศิลปินดนตรีคนหนึ่ง สิ่งที่จะทำได้เพื่อชาติโดยใช้ความรู้และความถนัดของตนเองก็คือ การประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์ได้ตั้งใจให้กับตนเองว่า ทำอย่างไรบทประพันธ์เพลงจะสามารถสะท้อนปัญหาของประเทศไทยได้ในหลายด้าน และสามารถนำบทประพันธ์เพลงนี้ไปเผยแพร่ให้คนส่วนใหญ่ของสังคมรับรู้และเข้าใจได้ง่าย ผู้ประพันธ์จึงประพันธ์เพลงในรูปแบบที่ใช้การบรรเลงของวงออร์เคสตราประกอบการอ่านบทกวี โดยได้คัดเลือกบทกวีที่สะท้อนปัญหาสังคมไทยอย่างตรงใจคือ “ฝากแผ่นดิน”

การค้นคว้าบทประพันธ์เพลงอื่นที่เกี่ยวข้อง

การประพันธ์เพลงในรูปแบบการอ่านบรรยายประกอบดนตรีมักจะเป็นตัวเลือกต้น ๆ ในการประพันธ์เพลงที่ต้องการสื่อสารข้อความหรือความหมายของบทประพันธ์เพลงให้มีความชัดเจน และมีรายละเอียดเชิงลึกของเนื้อหาความมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมีภาษาเป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องราวโดยตรงจากการค้นคว้าวิจัยบทประพันธ์เพลงต่าง ๆ ในรูปแบบดังกล่าวพบว่านักประพันธ์เพลงเหล่านั้นมักเริ่มประพันธ์เพลงจากแรงบันดาลใจหรือแรงผลักดันบางอย่าง เช่น แรงผลักดันทางการเมืองและความมั่นคงของชาติ จากนั้นนักประพันธ์อาจเลือกงาน

วรรณกรรมที่มีเนื้อหาตรงใจชิ้นหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นนิทาน สุนทรพจน์ โคลง กลอน หรือผู้ประพันธ์อาจประพันธ์วรรณกรรมขึ้นเอง โดยนำมาประกอบกับดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว บทประพันธ์เพลงเหล่านี้ก็มักจะสร้างอิทธิพลแก่ผู้ฟังในทางใดทางหนึ่งเสมอ

ก่อนการประพันธ์ ฝากแผ่นดิน ได้ศึกษาวิจัยบทประพันธ์เพลงต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปแบบการอ่านบรรยายประกอบดนตรีเป็นจำนวนมากเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพันธ์เพลง ทั้งในด้านเทคนิคการประพันธ์เพลงให้ดนตรีมีความสอดคล้องกับคำอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน เทคนิคการประพันธ์เพลงร่วมสมัยต่าง ๆ เพื่อสร้างอารมณ์เพลง รวมถึงวิธีการรักษามูลค่าและการผลิตกันแสดงบทบาทระหว่างงานวรรณกรรมและดนตรีอย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการสร้างงานรูปแบบนี้ อย่างไรก็ตาม แม้จะได้ศึกษาบทประพันธ์รูปแบบนี้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ได้นั้นศึกษาบทประพันธ์เพลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาติเป็นพิเศษ เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในด้านวิธีการสร้างสีสันของดนตรีที่สื่อถึงพลังแห่งความรักชาติ และในด้านรูปแบบการนำเสนอวรรณกรรมพร้อมกับดนตรีที่สามารถสื่อสารกับผู้ฟังได้อย่างเข้าถึงและกินใจ

บทประพันธ์เพลงเพื่อชาติที่ผ่านมาชิ้นที่ประสบความสำเร็จอย่างงดงามนั้น เกิดจากการผสมผสานระหว่างงานวรรณกรรมที่สามารถสะท้อนปัญหาสังคมอย่างถึงแก่น มีเนื้อหาที่สร้างพลังทางบวกให้กับผู้ฟังเป็นอย่างมาก กับความสามารถด้านการประพันธ์ดนตรีที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ให้กับผู้ฟังได้อย่างออกกรสจนผู้ฟังรู้สึกคล้อยตาม บทประพันธ์เพลงบางบทสามารถเข้าถึงผู้ฟังจนสร้างปรากฏการณ์และกระแสชาตินิยมต่อมวลชนในชาติ เช่น A Survivor from Warsaw โดย Schoenberg. (1874-1951) เซินแบร์กได้ประพันธ์บทบรรยายที่

มีเนื้อหาถึงช่วงเวลาที่น่าสนใจของชาวยิวในค่ายกักกันของนาซี เพื่อให้ผู้ฟังตระหนักถึงความโหดร้ายของสงคราม นำไปสู่ความตื่นตัวที่จะสร้างความสงบสุขและความมีมนุษยธรรมแก่มวลมนุษยชาติหรือไม่ว่าจะเป็น Lincoln Portrait โดย Copland. (1900-1990) บรรยายสุนทรพจน์ของประธานาธิบดี Lincoln. (1809-1865) ซึ่งมีเนื้อหาเชื่อมโยงไปสู่อุดมการณ์ที่จะบริหารประเทศที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและสร้างความฮึกเหิมให้แก่ชาวอเมริกันในครั้งที่ประเทศสหรัฐอเมริกาถูกโจมตีที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ อันเป็นเหตุให้ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 การที่ Schoenberg. (1874-1951) and Copland. (1900-1990) เลือกที่จะประพันธ์การใช้การบรรยายประกอบนับเป็นวิธีนำเสนอที่ดีที่สุดที่ทำให้บทประพันธ์เพลงเข้าถึงคนทั้งชาติ อันก่อให้เกิดกระแสชาตินิยมตามมา

การนำเสนอดนตรีและบทกวี

ฉากแผ่นดินไหวออร์เคสตราขนาดใหญ่ นอกจากนี้มี การใช้เครื่องประกอบจังหวะ (Percussion) ทั้งของสากลและของไทยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นบทประพันธ์เพลงที่เกี่ยวข้องกับทหาร ต้องอาศัยดนตรีที่หนักแน่น มีพลัง ในบางช่วงของบทประพันธ์เพลงกล่าวถึงความรุนแรงของการรบ การสูญเสียเลือดเนื้อ จึงต้องใช้เครื่องประกอบจังหวะหลายชิ้นพร้อมกันเพื่อให้มีพลังเพียงพอ เครื่องประกอบจังหวะนี้ถือว่ามีความท้าทายหนึ่งในการสร้างบรรยากาศและอารมณ์ของบทประพันธ์เพลงให้มีความน่าสนใจ ในด้านการอ่านบทกวี ผู้ประพันธ์กำหนดให้มีผู้อ่านบทกวีทั้งชายและหญิง อย่างน้อยจำนวน 2 คน เนื่องจากในแต่ละองค์เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของแต่ละบุคคล คือ พ่อ (ใช้ผู้อ่านบทกวีชาย) แม่ (ใช้นักร้องเมซโซโซปราโนซึ่งต้องอ่านบทกวีด้วย) ภรรยา (ใช้นักร้องเมซโซโซปราโนซึ่งต้องอ่านบทกวีด้วย) ทหาร (ใช้ผู้อ่านบทกวีชาย) และผู้บรรยายเรื่องราวซึ่งเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวของทหาร ทำหน้าที่ถ่ายทอดมุมมองที่มีต่อชาติในฐานะคนไทยคนหนึ่ง อนึ่ง ผู้บรรยายเรื่องราวในองค์ที่ 1 นั้น แนะนำให้ใช้ผู้อ่านบทกวีชาย เนื่องจากมีเสียงที่มีพลัง หนักแน่นมากกว่าผู้หญิง แต่ถ้าในการแสดงครั้งใดที่ไม่สะดวกที่จะใช้ผู้อ่านบทกวีชาย ก็สามารถใช้อ่านบทกวีหญิงได้เช่นกัน

แนวคิดและวิธีการประพันธ์เพลง

ความตั้งใจของผู้ประพันธ์ในการประพันธ์เพลง ผากแผ่นดิน คือการสื่อสารกับผู้ฟังทุกกลุ่มในสังคมไทยในเรื่องของความรักชาติ นำเสนอในรูปแบบผู้อ่านบทกวีประกอบดนตรีที่มีการใช้เทคนิคการประพันธ์ร่วมสมัยอย่างเหมาะสม เพื่อให้ดนตรีมีความหลากหลาย มีอารมณ์สอดคล้องกับบทกวีอย่างเกิดจินตภาพ ด้วยการใช้นิยามดนตรีที่มีความเป็นไทย เพื่อเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย อนึ่ง วิธีการประพันธ์เพลงได้คำนึงถึงการสร้างแนวคิดหลักในการประพันธ์เพลงที่สามารถประกอบกับบทกวีได้อย่างเหมาะสม แนวคิดหลักนี้ได้นำมาใช้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บทประพันธ์เพลงมีเอกภาพ และมีทิศทางในการประพันธ์ที่ชัดเจน แนวคิดหลักสำคัญที่นำมาพัฒนาบทประพันธ์เพลง ได้แก่

1. แนวคิดการสร้างทำนองหลักและการพัฒนาทำนองหลัก

ผู้ประพันธ์ได้สร้างทำนองหลัก 2 ทำนอง โดยมีขึ้นคู่ทำ และการดำเนินทำนองแบบบันไดเสียงขาลงและขึ้นเป็นกรอบของทำนองโดยรวม ทำนองทั้งสองนี้ได้นำมาใช้อย่างสม่ำเสมอในบทประพันธ์เพลง และมีการพัฒนาทำนองด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยวิธีการพัฒนาทำนองที่เป็นหัวใจของบทประพันธ์เพลงนี้ คือ การใช้เทคนิคการแปลงทำนอง (Transformation) ซึ่งเป็นการพัฒนาทำนองในแบบก้าวหน้า อิสระ และร่วมสมัยกว่า การพัฒนาทำนองในแบบดั้งเดิมคือการแปร (Variation) กล่าวคือ การแปลงทำนองจะพัฒนาทำนองในรูปแบบอิสระ บางครั้งพัฒนาไปไกลจนคงเหลือแค่ทิศทางของการดำเนินทำนอง หรือลักษณะโดดเด่นบางอย่าง เพื่อสร้างอารมณ์และสีสันที่หลากหลาย แตกต่างจากทำนองดั้งเดิม หรืออีกนัยหนึ่งคือ “การสร้าง ความแตกต่างบนพื้นฐานของเอกภาพ” ในขณะที่การแปรนั้นจะยึดอยู่กับทำนองดั้งเดิมมากกว่า

2. แนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและบทกวี

บทกวีชุด “ผากแผ่นดิน” เป็นบทกวี 5 องค์ ถ่ายทอดเรื่องราวของทหารไทยผู้หนึ่งที่ต้องเสียสละชีพเพื่อชาติ เล่าเรื่องผ่านมุมมองของคนในครอบครัวอันเป็นที่รัก ความยากลำบากของคนในครอบครัวที่ต้องประสบเมื่อต้องขาดเสาหลักของครอบครัว

ในบางช่วงเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวจากบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นพยานในความสูญเสียชาวไทยผู้หนึ่งด้วย บทกวีใช้วิธีการดำเนินเรื่องราวถึงละครที่สะท้อนสภาพของสังคมไทยอย่างถึงแก่น ให้ความสะเทือนใจ ความไพเราะ และข้อคิดเตือนสติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อันทำให้บทกวีนี้ทรงคุณค่า มีพลังให้คนไทยเกิดความรู้สึกสำนึกเพื่อชาติไทย

บทกวีชุด “ผากแผ่นดิน” นำเสนอด้วยกลอนสุภาพ เป็นรูปแบบวรรณศิลป์ที่มีความไพเราะน่าฟัง สามารถแสดงอารมณ์และเรื่องราวได้อย่างหลากหลาย จึงเป็นรูปแบบวรรณศิลป์ที่เข้าถึงได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับของคนไทย

บทกวีชุด “ผากแผ่นดิน” โดย ก้องภพ รื่นศิริ รวบรวมอยู่ในหนังสือ “วรรณกรรมเพื่อสังคมในรูปแบบของกวีนิพนธ์สยาม ผากแผ่นดิน” หน้าที่ 15-23 มีเนื้อหา ดังนี้

ผากแผ่นดิน

บทกวี และเนื้อร้อง ก้องภพ รื่นศิริ
องค์ที่ 1 (คนดีที่จากไป)

ฟ้ามัวหม่น ตั้งแต่เย็น เห็นจนค่ำ
ฝนพรหมพราว วัดกว้างใหญ่ ได้ชื่นชุ่ม
กาลานี้ คนมากหน้า มาชุมนุม
ภิกษุหนุ่ม ตามหลวงพี่ ที่น้ำจระ

สวดคินแรก ผู้ตาย ชายชาติทหาร
เขาวายปραν ในหน้าที่ ราชกรีก่อน
พระหนุ่มพิ- จารณา นึกอาทร
แม่ลูกอ่อน นั่งคู่ ผู้ชรา

คงพ่อแม่ ลูกเมีย เสียใจนัก
ผู้ที่รัก ลื่นไป ให้วนหา
อยากปลอบซี้ ชีวิต อนิจจา
หลังน้ำตา ก็ไม่แก่ แปรสิ่งใด

เมื่อมนุษย์ ไม่จัด ความขัดแย้ง
ยิ่งรุนแรง ได้ตอบกัน มิทวนไหว
เพิ่มจำนวน คนดี ที่จากไป
คนเสียใจ ยิ่งเกินกว่า คณานับ

องค์ที่ 2 (ฝันของพ่อ)

พ่อขอบใจ แม่ประคอง สองมือล้น
ให้พ่อนั้น นั่งลง ตรงหน้าเจ้า

ภาพหนุ่มแน่น ผู้นี้ นี่ลูกเรา

เครื่องแบบเขา งามสง่า นาภูมิใจ

เมื่อพ่อเด็ก เคยฝัน มุ่งมั่นนัก

หมายสมัคร ทหารกล้า คราเติบโตใหญ่

แรกรุ่นถูก รถทับ ดับฝันไป

พอเดินได้ ด้วยไม้เท้า ทุกข์เศร้าทรวง

บุญได้คู่ ชีวิต ไม่คิดหน่าย

มีลูกชาย คนเดียว เทียวห้วงหวง

เป็นเด็กดี ประสงค์ดีได้ทั้งปวง

เขาคือดวง ใจแม่ แลพ่อตน

ทราบความฝัน ของพ่อ

ขอสืบสาน เป็นทหาร สมคิด สัมฤทธิ์ผล

รบเพื่อชาติ ศาสน์เกียรติยศ ชัดในกมล

รบเพื่อชน ทัวแดนไทย ได้ร่มเย็น

เมื่อคืนพ่อ หลับไป ภาพในฝัน

ลูกพ่อนั้น แต่งเต็มยศ ปรากฏเห็น

ราศีเจ้า ผ่องพรรณ เพียงจันทร์เพ็ญ

กราบขอเป็น ลูกทุกชาติ ไม่คลาดคลา

เสียงฟ้าร้อง มองลูกยา น้ำตาปริม

เจ้าช่างยิ้ม เฉิดฉาย สมชายกล้า

ทำเพื่อพ่อ ที่ถวิล ปฏิญญา

มอบชีวา ทดแทน คุณแผ่นดิน

องค์ที่ 3 (ต้นกล้าของแม่)

แม่พนม มือนี้ ฟังพระสวด

หัวใจปวด เจ็บนัก เหลือจักเอ่ย

ระลึกสาม สิบปี ที่ล่วงเลย

โอรสเอ๋ย เกิดมา ช่างน่ารัก

น้ำนมแม่ อุ่นไอบ่ ป้อนให้ลูก

อ้อมกอดผูก พันใจ ไว้แน่นหนัก

ครั้นรู้ความ ลูกจำ ว่าง่ายนัก

อ่อนนุชนตัก ชมน่านม ยิ้มหลับตา

เรียนจบเป็น ทหารได้ ดังใจพ่อ

อาสาขอ ออกสนาม ตามดงป่า

สองปีก่อน วอนแม่พ่อ ขอวิาวห์

สาวโสกา เพื่อนครั้ง ยังเยาว์วัย

ลูกเลียนยศ แม่สนใจ ได้อุ้มหลานซีพขึ้นบาน
บุญกุศล แต่หนไหน
แล้วกรรมใด ใครสร้าง ล้างสิ้นไป
น้ำตาไหล พรากอยู่ ไม่รู้ตัว

เจ้ากราบลา หลังอ่อน นอนหนุนตัก
ฝากลูกรัก เมียแก้ว แล้วยิ้มหัว
แม่มยังดู เจ้าว่า พุดนากแล้ว
ฟ้าหม่นมัว ครันครัน คล้ายคืนนี้

มองสะใจ อุ้มหลานน้อย ค่อยได้คิด
แท้ชีวิต มนุษย์ไซ้ ไม่คงที่
เกิดแก่เจ็บ ตายว่า ทุกนาที
มิใช่มี แต่ลูกรัก หักดวงเด

มีลูกเหมือน ปลูกต้นไม้ ได้ฝังเมล็ด
รอรับเม็ด ฝนฉ่ำ น้ำนมแม่
เกิดต้นกล้า ต้นเล็ก เด็กอ่อนแอ
ฟ้าปรวนแปร แผลงกวน ชวนลี้มลง

จนโตเป็น พฤษชา คลุมหล้าร่ม
ดินอุดม รากยึดไว้ ไม่แตกผง
ค้ำค้ำที่ มีชีวิต ถึงปลิดปลง
นามธำรง ลูกไทยแท้ แม่ปลื้มใจ

องค์ที่ 4 (ฝั่งหัวใจ)

ณ วันนั้น ฉันยังจำ คำเธออ่อน
ขอหอมก่อน จากลา ทำหน้าที่
อุ้งวงแขน แน่นถนอม กล่อมฤดี
กระซิบ “พี่ จะกลับมา อย่างองแง”

ฉันกราบลง ตรงหัวใจ ยิ้มให้เขา
ซ่อนความเหงา ห่วงใย ใจเปี่ยมแปล้
มองตามหลัง ยอดชิวา สุดตาแล
ส่งชายแท้ ซาติทหาร จากบ้านเรือน

เสียงลูกร้อง ทิวลม ก้มลงอุ้ม
เจ้าเกาะกุม แน่นแท้ แม่เป็นเพื่อน
ไม่กี่วัน พ่อยอดรัก จักสามเดือน
ปากช่างเหมือน เขาเคยยิ้ม เป็นพิมพ์เดียว

พ่อเจ้าจาก เราไป ในหน้าที่
ทรงศักดิ์ศรี หนสู้ อยู่เปล่าเปลี่ยว
ท้องถิ่นที่ ไทยกับไทย ใจป็นเกลียว

เขายึดเหนี่ยว ด้วยจิตภักดี รักแผ่นดิน

ณ วันนี้ ที่ท้องฟ้า มาหมองหม่น
เสียงสายฝน พราวพรู ไม่รู้สิ้น
ฤทธวรรค์ ออลา น้ำตาริน
ให้ชีวิต ชายหนึ่ง ซึ่งสูญไป

ฉันกระซิบ จะขอยู่ เคียงคู่เขา
ครองรักเรา ทุกชาติ มิพลาดได้
นับแต่เนิ่น มีแต่ตัว ผังหัวใจ
ฝากร่มไทร รงค์สร้าง อย่างภาคภูมิ

องค์ที่ 5 (ฝากแผ่นดิน)

อรุณรุ่ง มุ่งไป ในหมอกขาว
น้ำค้างพราว พรหมดาว ทิวหลังไหล
ด้วยหน้าที่ ศรัทธาดี นักรบไทย
ตระเวนไพร พิกัดครอบ ขอบชานทอง

แดดเผาเนื้อ เหงื่อพรั่ง ยังฝืนขม
กระซิบลม ลังความ ยามหม่นหมอง
ฝากพ่อแม่ ฝากลูกด้วย ช่วยคุ้มครอง
จักปกป้อง ซาติर्मเย็น ไม่เว้นวาว

ถือปืนหนึ่ง ระวางภัย ในคืนหนาว
กระซิบดาว ฝากพฐ ผู้ไกลทาง
รอพี่อ่อน นอนหนุน อุ้งตักนาง
ไม่เร็ดร้าง เหมือนนกน้อย คอยคืนรัง

พอเสียงปืน แผลดสนั่น ลั่นแนวป่า เจ็บอุรา
แม่ลี้มลง คงความหวัง
สู้ถึงเลือด ทุกหยด หมดกำลัง
กระซิบสั่ง เพื่อนยากฝากแผ่นดิน

เมื่อได้นำบทกวีมาอ่านประกอบกับดนตรี การประพันธ์
ดนตรีให้มีอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาของบทกวีจึงมีความ
จำเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และเกิดความ
รู้สึกร่วมไปกับบทประพันธ์เพลงด้วย ผู้ประพันธ์จะต้องอาศัย
จินตนาการในการวางลีลา เสียงประสาน การเลือกผสมผสาน
เทคนิคการประพันธ์ และการเลือกเครื่องดนตรีต่าง ๆ เพื่อ
ให้เกิดการผสมผสานระหว่างดนตรีกับบทกวีอย่างลงตัว เทคนิคที่
ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้ในการประพันธ์เพลงก็คือ เทคนิคการระบาย
สีเนื้อร้อง (Word painting) โดยจะคัดเลือคำจากบทกวีที่
เป็นใจความสำคัญของบทกวีแต่ละวรรค ไม่ว่าจะเป็นคำที่เป็นรูป

ธรรม เช่น “ฝน” “ทหาร” “ฟ้าร้อง” “เสียงปืน” หรือคำที่เป็นนามธรรม เช่น “ความฝัน” “แน่นหนัก” “เฉิดฉาย” “ศรีศัคดี” หรืออาจเป็นความหมายของประโยค วลี นำมาตีความเป็นอารมณ์เพลงตามความคิดของผู้ประพันธ์ เช่น “คนเสียใจ ยิ่งเกินกว่าคณานับ”

ตัวอย่างที่ 1 การใช้ชั้นคู่เสียง ลักษณะจังหวะ และกลุ่มเครื่องดนตรีประกอบบทกวี

ในตัวอย่างที่ 1 จากบทกวี “ท้องดินที่ไทยกับไทย ใจป็นเกลียว” ผู้ประพันธ์ได้ใช้การกระจายคอร์ดคู่สองเรียงซ้อน (Broken secondal chord) โดยใช้ทริ้มเบ็ต 2 แนวบรรเลงปะทะกันด้วยกลุ่มโน้ตสามพยางค์ (Triplet) เพื่อให้ผลลัพธ์ของการผสมเสียงของแนวทริ้มเบ็ตทั้งสองมีความกระด้างและพันกัน ประกอบคำสำคัญจากบทกวีคือ “ป็นเกลียว” สำหรับด้านเสียงประสานได้ใช้กลุ่มเครื่องลมทองเหลืองเสียงต่ำบรรเลงในลักษณะคอร์ดแท่ง (Blocked chord) ลากยาว เพื่อให้บทประพันธ์เพลงช่วงนี้มีอารมณ์ตึงเครียด

การใช้แนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและบทกวียังมีในอีกหลายจุดหลายช่วงของบทประพันธ์เพลงสำหรับในช่วงที่ไม่มีการอ่านบทกวี แต่เป็นช่วงที่แสดงอารมณ์ต่อเนื่องมาจากบทกวี หรือเป็นการนำเข้าสู่บทกวีอีกครั้งหนึ่ง ผู้ประพันธ์ก็ยังสร้างบรรยากาศของดนตรีให้สัมพันธ์กับบทกวีเช่นกัน

3. แนวคิดการประยุกต์ใช้สำเนียงการสวด “สังคหะ” ในบทประพันธ์เพลง

บทกวีชุด “ผากแผ่นดิน” มีหลายช่วงหลายตอนที่กล่าวถึงบรรยากาศภายในงานศพของทหาร ดังนั้น ผู้ประพันธ์จึงเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างบรรยากาศของงานศพ เพื่อให้ดนตรีสามารถประกอบบทกวีได้อย่างเกิดจินตภาพมากที่สุด โดยได้ทำการศึกษาวิจัยการสวดของพระ ว่ามีการสวดในงานศพประเภทใดที่เป็นการสวดด้วยเสียงสูงต่ำเหมือนการร้องเพลง เพื่อจะได้ถอดเสียงเลียนสำเนียงออกมาเป็นตัวโน้ตได้ นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้เดินทางไปยังวัดต่าง ๆ เพื่อสังเกตเสียงและบรรยากาศของวัดระหว่างที่มีการประกอบพิธีกรรม และอารมณ์ที่สัมผัสได้เมื่ออยู่ในพิธีกรรมนั้น นำมาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และจินตนาการ ถ่ายทอดออกมาเป็นเสียงดนตรีแบบร่วมสมัยที่จะประกอบบทกวีได้อย่างเห็นภาพ

การเลียนสำเนียงการสวดสังคหะ

การสวดของพระสงฆ์ในงานศพ เป็นการสวดพระอภิธรรมซึ่งเป็นคำสอนชั้นสูงที่มี เนื้อหาละเอียดลึกซึ้ง พระอภิธรรมที่นำมาสวดนั้น มาจากการคัดคำบาลีที่มีเนื้อหาสำคัญจากพระอภิธรรม 7 คัมภีร์มาเรียงต่อกัน จุดประสงค์หลักที่แท้จริงนั้น นอกจากจะสวดให้แก่วัดเสียชีวิตแล้ว ยังมีเจตนาที่จะสวดเพื่อสั่งสอนญาติมิตรที่มาร่วมงานด้วย เนื้อหาของพระอภิธรรม 7 คัมภีร์นั้น ล้วนเป็นเนื้อหาที่ได้จากพุทธพจน์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าด้วยเรื่องของปรมัตถธรรม หรือสภาวะธรรม อันประกอบด้วย จิต เจตสิก รูป และนิพพาน ซึ่งเป็นการสั่งสอนว่าแท้จริงบุคคลทั้งหลาย ไม่มีตัวตน หากแต่ลากย ชาติ ชื่อเสียงทั้งหลายนั้นเป็นสิ่งที่สมมติ มีแต่สิ่งที่ประชุมรวมกันของเจตสิก รูป และนิพพานเท่านั้นที่เป็นสิ่งที่แท้จริง พระอภิธรรมจัดได้ว่าเป็นธรรมะขั้นสูงสุดเหมาะที่จะสวดบำเพ็ญกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับเป็นครั้งสุดท้าย การสวดพระอภิธรรมบางครั้งสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สวดมาติกา ถ้าเป็นการสวดในงานศพของบุคคลสำคัญและเจ้านายชั้นสูงขึ้นไปจะเรียกว่า พิธีสวดปกรณัม สำหรับการสวดด้วยทำนองสรวัญญะ หรือการสวดที่มีการใส่จังหวะสั้นยาว และเสียงเอื้อนสูงต่ำในแบบทำนองเข้าไปจะเรียกว่า สวดสังคหะ

ผู้ประพันธ์ได้เลียนสำเนียงการสวดสังคหะในบันไดเสียง D เนเจอร์ไมเนอร์ หรือถ้าวิเคราะห์แบบโมดคือโมด D เอโอ

เลียน ลักษณะของการสวดสังคหะ ประกอบด้วย การเอื้อน การรว และการสับัด ทำนองของการสวดโดยรวมเป็นการดำเนิน ทำนองขึ้นคู่สองและในบางครั้งจะมีการดำเนินทำนองด้วยชั้นคู่ที่ กว้างกว่า ทั้งนี้ได้นำทำนองจากการเลียนสำเนียงการสวดสังคหะ มาพัฒนาและสร้างสรรค์ใหม่ให้มีการประสานเสียงกัน และแต่ละ แนวเสียงก็ดำเนินทำนองที่ต่างกัน เพื่อให้มีความแปลกใหม่และ ความน่าสนใจในแง่ของการประพันธ์เพลงมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจาก การสวดสังคหะของพระสงฆ์ที่พระสงฆ์ทุกรูปจะสวดโดยพร้อมเพรียงกัน ในระดับเสียงเดียวกันโดยไม่มีการประสานเสียง

ในแง่ของจำนวนนักดนตรีที่บรรเลงทำนองดังกล่าว ก็ได้ นำแนวความคิดมาจากจำนวนพระสงฆ์ที่ใช้ในการสวดพระ อภิธรรมหรือสวดสังคหะด้วย กล่าวคือ ในงานศพนิยมมีมนต์ พระสงฆ์จำนวน 4 รูปมาประกอบศาสนกิจ ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อย ที่สุดที่จะประกอบพิธีได้ ดังนั้นต่อมาจึงกลายเป็นธรรมเนียมที่ งานศพจะประกอบด้วยพระสงฆ์จำนวน 4 รูป ทำให้การประกอบ ศาสนกิจอัน เป็นมงคลอื่น ๆ หลีกเสียงที่จะใช้พระสงฆ์จำนวน 4 รูป ผู้ประพันธ์จึงกำหนดให้การเสนอทำนองที่เลียนการสวด สังคหะนี้บรรเลงโดยนักดนตรีจำนวน 4 คนเช่นกัน อันเป็นสื่อ สัญลักษณ์ของการได้อิทธิพลจากการสวดสังคหะอีกทางหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 2 การเลียนสำเนียงสวดสังคหะด้วยโมด D เอโอเลียน และการบรรเลงโดยใช้เครื่องลมไม้ทั้งหมด 4 ชิ้น

4. แนวคิดด้านการจัดชั้นคู่เสียงและการประสานเสียง

บทประพันธ์เพลงนี้ใช้การจัดชั้นคู่เสียงและการ ประสานเสียงที่หลากหลาย ทั้งแบบที่มีเสียงกลมกลืนและกระด้าง

โดยได้ใช้สลับสับเปลี่ยนกันไปเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาของบท กวี หลักการจัดชั้นคู่เสียงและการประสานเสียงที่โดดเด่น มีการนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องในบทประพันธ์เพลง เช่น การใช้ ชั้นคู่ห้า การใช้บันไดเสียงแบบโมด การใช้คอร์ดคู่สองเรียง ซ้อน การใช้เวียนนิสทริยคอร์ด (Viennese trichord) การใช้ หลากคอร์ด (Polychord) และการใช้คลั่งฟาร์เบินเมโลดี (Klangfarben melodie) ทั้งในมิติสีสันของทำนอง (Tone color) และในมิติความเข้มของเสียง (Dynamics)

5. แนวคิดการเล่นสำนวนจังหวะของกลองทัด

กลองทัดเป็นกลองไทยขนาดใหญ่หน้ากลองทำจาก หนังวัวหรือหนังควาย เนื่องจากกลองทัดมีเสียงทุ้มและมีพลัง ในอดีตจึงเป็นเครื่องตีที่ใช้ในการศึกสงครามเพื่อเป็นสัญญาณแก่ เหล่าทหาร เช่น เรียกพล ระดมพล เดินทัพ รบ และการได้รับ ชัยชนะ ผู้ประพันธ์ได้ประยุกต์ใช้สำนวนจังหวะของกลองทัดในบท ประพันธ์เพลงช่วงที่กล่าวถึงการรบของทหาร เพื่อสร้างบรรยากาศ การรบของทหารไทย และสร้างความตื่นเต้นเร้าใจ โดยใช้กลองเบส มาเลียนแบบสำนวนจังหวะของกลองทัดด้วยเทคนิคการขับเสียง ซึ่งกำหนดให้เล่นด้วยการปิดหน้ากลองด้วยผืนผ้าขนาดเล็ก หรือ ใช้เข้าของผู้ตีกลองแตะที่หน้ากลอง แล้วแต่ความสะดวกของผู้ตี เพื่อขับเสียงของกลองเบสให้มีเสียงที่แห้งลง และลดการสั่น สะเทือนของกลองให้มีเสียงแบบกลองทัดซึ่งมีความแห้ง ไม่กวนวน อีกทั้งจะได้เล่นจังหวะรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความรวดเร็วและชัดเจน ในแบบกลองทัดได้ด้วย

ตัวอย่างที่ 3 การเลียนสำนวนจังหวะของกลองทัดด้วยการใช้ กลองเบส

6. แนวคิดการใช้โหม่งและระฆังวัด

ในบทกวีชุด “ผากแผ่นดิน” มีถึง 3 องค์ที่กล่าวถึงช่วงเวลาในงานศพของทหาร คือ องค์ที่ 1 (คนดีที่จากไป) องค์ที่ 2 (ฝันของพ่อ) และองค์ที่ 3 (ต้นกล้าของแม่) ดังนั้น ผู้ประพันธ์จึงคิดว่าการนำโหม่งซึ่งเป็นเครื่องตีของไทยและระฆังวัดมาใช้ประกอบบทกวีจะช่วยสร้างบรรยากาศของงานศพในวัดไทยเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเลียนสำเนียงสวดสังคหะ และการสร้างเสียงประสานที่ให้ความรู้สึกโศกเศร้า เนื่องจากระฆังวัดถือเป็นเครื่องตีที่เป็นสัญลักษณ์ของวัดไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้ระฆังใบโพธิ์สำริดขนาดใหญ่ที่แขวนอยู่บนซ้อฟ้าใบระกาของโบสถ์หลากหลายขนาดตั้งแต่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว 10 นิ้ว จนถึงขนาด 12 นิ้ว ระฆังดังกล่าวมีคุณภาพเสียงที่ใส ดังกังวานกว่าระฆังใบโพธิ์ขนาดเล็กที่แขวนรอบบริเวณวัด ซึ่งมีเสียงเบา แท้ ถ้านำมาใช้อาจต้องใช้จำนวนมากจึงจะได้เสียงที่มีความดังเพียงพอในการแกว่งประกอบวงออร์เคสตรา สำหรับสาเหตุที่ใช้โหม่งนั้น เป็นเพราะโหม่งเป็นเครื่องตีของไทยที่มีเสียงทุ้ม ให้ความรู้สึกสงบ เหมาะที่จะนำมาบรรเลงประกอบกับดนตรีที่มีอารมณ์เศร้าและยังให้บรรยากาศของความเป็นไทยได้อีกด้วย

7. แนวคิดด้านวิธีการอ่านบทกวี

จากการทบทวนบทประพันธ์เพลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้อ่านบทกวีประกอบดนตรีมากมาย พบว่าวิธีนำเสนอบทวรรณกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละบทประพันธ์เพลงเป็นไปเพื่อตอบสนองเนื้อหาของ วรรณกรรมที่แตกต่างกัน การนำเสนอบทวรรณกรรมประกอบดนตรีมีหลากหลายรูปแบบ เช่น

7.1 การอ่านเพียงอย่างเดียว เช่น บทประพันธ์เพลง Peter and the Wolf โดย Prokofiev. (1891-1953)

7.2 การอ่านและการร้องเดี่ยว เช่น บทประพันธ์เพลง A Sermon, a Narrative and a Prayer โดย Stravinsky. (1882-1971)

7.3 การอ่านผสมการสนทนาอย่างละครและมีการเต้นประกอบ เช่น บทประพันธ์เพลง The Soldier's Tale โดย Stravinsky. (1882-1971)

7.4 การอ่านสลับกับการร้องเดี่ยว เช่น บทประพันธ์เพลง Symphony No.4 ท่อนที่ 4 โดย Harrison.

(1917-2003)

7.5 การร้องกึ่งพูด เช่น บทประพันธ์เพลง Pierrot Lunaire โดย Schoenberg. (1974-1951)

7.6 การอ่านโดยมีการกำหนดจังหวะ เสียงสูงต่ำ และความเข้มของเสียงที่ละเอียดมาก และการร้องประสานเสียงของวงนักร้องประสานเสียงชายล้วน เช่น บทประพันธ์เพลง A Survivor from Warsaw โดย Schoenberg.

7.7 การอ่านโดยไม่มีการกำหนดโดยมีเพียงการกำหนดจุดที่ผู้อ่านจะต้องเริ่มอ่านในแต่ละย่อหน้าเท่านั้นและอ่านแบบเรียบง่าย เช่น บทประพันธ์เพลง Lincoln Portrait โดย Copland. (1900-1990)

7.8 การอ่าน การร้องเดี่ยว และการร้องประสานเสียง เช่น บทประพันธ์เพลง ถวายปฏิญาณ และ ปิยสยามินทร์ โดย ศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร

สำหรับ ผากแผ่นดิน ผู้ประพันธ์พิจารณาว่า บทประพันธ์เพลงควรมีวิธีการนำเสนอบทกวีที่หลากหลาย เนื่องจากเป็นบทกวีที่มีหลากหลายอารมณ์จากหลากหลายเหตุการณ์ ซึ่งจะมีทั้งการอ่านบทกวีตามจังหวะ การอ่านบทกวีโดยไม่มีการกำหนดโดยมีเพียงการกำหนดจุดที่ผู้อ่านจะต้องเริ่มอ่าน การร้องบทกวี แม้แต่การร้องเป็นเสียงต่าง ๆ โดยไม่มีคำในบทกวี นอกจากนี้ การนำเสนอบทกวีแต่ละบทก็ไม่เหมือนกัน บางบทอาจเสนอแต่ละวรรคอย่างมีช่วงเว้นที่สม่ำเสมอ และบางบทอาจเสนอแต่ละวรรคด้วยช่วงเว้นที่ไม่สม่ำเสมอก็ได้ เนื่องจากระหว่างวรรคบางวรรคมีอารมณ์และความหมายที่แตกต่างกันมาก จำเป็นที่จะต้องสร้างอารมณ์ของดนตรีระหว่างวรรคมาเป็นพิเศษจึงจะทำให้ผู้ฟังเข้าถึงบทกวีแต่ละวรรคอย่างออกรส อย่างไรก็ตามทุกวิธีที่นำเสนอ นั้น จะแนะนำการใช้ความเข้มของเสียงในการอ่านด้วย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ของบทกวี ส่วนอารมณ์ในการอ่านบทกวี ไม่จำเป็นต้องแสดงท่าทางอย่างละคร เพียงแต่ให้อ่านด้วยความรู้สึกตามความหมายของบทกวี เพื่อจะได้สื่ออารมณ์ของบทกวีออกมาได้อย่างสมบูรณ์

8. แนวคิดการคัดทำนองเพลงชาติไทย

เป็นที่ยอมรับกันว่า เพลงชาติไทยเป็นเพลงประจำชาติของไทยซึ่งเป็นที่รู้จักของคนไทยทุกคน ท่วงทำนองเพลงชาติไทยเป็นสิ่งที่คนไทยได้ยินทุกวัน และเนื้อร้องของเพลงก็แสดง

สำนึกรักและเจตนารมณ์ของคนไทยทั้งชาติที่จะปกป้องรักษาบ้านเมืองอย่างเต็มกำลังความสามารถ ดังนั้นเพลงชาติไทยจึงเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ที่ดีที่สุดที่แสดงความเป็นชาติไทย เป็นสิ่งที่แสดงการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวของคนไทยทั้งชาติ และเป็นดังคำปฏิญาณว่าเราคนไทยจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อความเป็นปึกแผ่นของชาติไทยสืบไป ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดทำนองเพลงชาติไทยในท่อนที่มีเนื้อร้องว่า “สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี” มาใส่ไว้ในบทประพันธ์เพลง โดยได้นำมาใช้ในส่วนที่มีการอ่านบทกวี “สู้ถึงเลือด ทุกหยาด หดค้ำกล้า” เนื่องจากมีความหมายไปในทางเดียวกันกับเนื้อร้องของเพลงชาติไทยในส่วนที่ผู้ประพันธ์ได้จัดทำนองมา ทั้งนี้เพื่อให้ทำนองที่คัดมามีความสอดคล้องกับความหมายของบทกวีหนึ่ง ก่อนที่จะนำเสนอการจัดทำนองเพลงชาติไทยอย่างชัดเจนในช่วงการอ่านบทกวี “สู้ถึงเลือดทุกหยาด หดค้ำกล้า” ได้เตรียมการนำเสนอมาก่อนล่วงหน้า แต่ไม่ได้นำเสนออย่างเต็มรูปแบบ โดยคัดจังหวะ (Rhythmic quotation) ของเพลงชาติไทย “สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี” มาปรากฏเท่านั้น ซึ่งได้นำมาปรากฏตั้งแต่ช่วงต้นขององก์ที่ 5 และนำจังหวะนี้มาใช้อย่างสม่ำเสมอ บรรเลงด้วยกลองชนะ เพื่อสื่อถึงทหาร และสื่อเป็นนัยถึงความหมายของเนื้อร้อง “สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี” ซึ่งเป็นใจความสำคัญของบทกวีในองก์ที่ 5

เนื่องจากวิรูษหทารไทยผู้กล้าจำนวนนับไม่ถ้วนได้เสียสละชีวิตเพื่อชาติ รวมถึงประชาชนคนไทยทุกคนมีความรักสมัครสมานสามัคคีกัน ประเทศไทยจึงมั่นคงเป็นปึกแผ่นได้จนถึงทุกวันนี้ ดังนั้น จึงมีความตั้งใจที่จะบรรยายข้อความดังกล่าวออกมาเป็นเสียงดนตรีด้วยการจัดทำนองเพลงชาติไทยอีกส่วนหนึ่งมาปรากฏในช่วงท้ายขององก์ที่ 5 ซึ่งเป็นเสมือนช่วงสรุปบทประพันธ์เพลงนี้ด้วย โดยได้จัดทำนองเพลงชาติไทยส่วนที่มีเนื้อร้องว่า “ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย” มาปรากฏในช่วงโคดา (Coda) เสนอด้วยกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองที่บรรเลงทำนองนี้อย่างพร้อมเพรียงกันประกอบกับดนตรีแบบเต็มวง เพื่อให้มีความอลังการ ยิ่งใหญ่ สื่อถึงการรวมตัวของคนไทยทั้งชาติเพื่อความเป็นปึกแผ่นของประเทศไทย

สรุป

การบรรจบของสุนทรียะกับการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน แม้ว่าบทประพันธ์เพลง ฝากแผ่นดิน จะเป็น การบรรเลงดนตรีประกอบบทกวีเกี่ยวกับความรักชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีความ

สงบสุข โดยใช้การจำลองเรื่องราวชีวิตของทหารคนไทยคนหนึ่ง เป็นวิธีในการถ่ายทอดอุดมการณ์ ทว่าสิ่งที่ผู้ประพันธ์ได้ตั้งใจสร้างสรรค์ออกมาให้ได้ผสมผสานความรักชาติในแง่มุมอื่นด้วย คือ การอนุรักษ์รากเหง้าของความเป็นไทย เช่น การนำเสนอการอ่านบทกวีไทย การผสมผสานสำเนียงดนตรีไทย การผสมผสานสำนวนจังหวะของเครื่องดนตรีไทย การบรรเลงเครื่องตีของไทย และการนำเสนอทำนองสวดของศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติของไทย ซึ่งผู้ประพันธ์เห็นว่า ถ้าประเทศชาติมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง เราจะยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ได้ ไม่ให้ชาวต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลครอบงำ นอกจากนี้ ในทางกลับกัน ความรักชาติสามารถแสดงออกด้วยการพัฒนาศาสตร์ความรู้ที่เป็นสากล ในที่นี้คือ การพัฒนาวิชาการดนตรีคลาสสิกของประเทศ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าและความมีอารยะของประเทศอย่างเป็นสากลอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ก้องภพ รื่นศิริ (2553). **วรรณกรรมเพื่อสังคมในรูปแบบของกวีนิพนธ์สยาม ฝากแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิตยพ. ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร (2552). **การประพันธ์เพลงร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร (2553). **อรรถาธิบายและบทวิเคราะห์บทเพลงที่ประพันธ์โดย ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ณัฏชา พันธุ์เจริญ (2552). **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกศกะรัต. Samuel. A. (2002). **The Study of Orchestration**. 3rded. New York: W. W. Norton & Company. Copland, A. (1943). **Lincoln Portrait**. London : Boosey & Hawkes. Arnold. D.S. (1949). **A Survivor from Warsaw**. New York : Bomart Music Publications Lou. H. (1917). **Symphony No.4**. New York : Peermusic. Sergey. P. (1940). **Peter and the Wolf**. Moscow : Muzgiz. Nikolay. R.K. (1964). **Principles of Orchestration**. New York

- Joseph. S. (1982). **New Morning for the World**. New York : Schott Helicon Music Corporation.
- Igor. S. (1924). **L'Histoire du Soldat**. New York : G. Schirmer.